

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa județeană/a sectoarelor municipiului București
13 martie 2026
Clasa a VII-a

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.**
- **Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte.**

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

- În partea veche a clădirii noastre, este azilul cuvintelor uitate, m-a înștiințat cel care mă-nsoțea.
- Ar fi posibil să mă duci acolo? I-am întrebat cu sufletul la gură.

A deschis ușa și-am intrat într-o-ncăpere cu mobile din alte vremuri, unde cuvinte în costume jerpelite stăteau la geam, uitându-se afară. Cum ne-au simțit prezența, s-au întors, însuflețindu-se deodată. Un verb într-un frac foarte ponosit s-a ridicat dintr-un fotoliu și sprijinindu-se-n bastonul cu mâner de-argint, a-naintat șontâc-șontâc să ne salute, cinci substantive, în crinoline zdrențuite și cu peruci pline de praf, s-au prins de mâini, făcându-ne o reverență, iar niște adjective cu jobene găurite și-au pus la ochi lornionul* să ne vadă.

— Cuvintele de-aici își petrec timpul așteptând să își aducă cineva aminte și de ele, îmi explică însoțitorul. Din când în când mai vine un poet să le asculte cum își deapănă trecutul; de sărbători chemăm ba un istoric, ba un muzeograf să le distreze.

— De ce nu le aduceți cuvinte noi cu care să se-mprietenească? Ar fi mai antrenant, am sugerat.

— Cei tineri nu-și fac timp pentru bătrâni, iar cei din urmă nu-i pricep pe cei dintâi, rosti plin de regret însoțitorul. Am încercat mici competiții, baluri de caritate, jocuri, toate s-au terminat cu plâns și ceartă. Acum însă avem ceva mai bun: încurajăm adopția. Cuvintele mai noi primesc în grijă pe cele mai demult uitate, le primenesc, le scot la câte o plimbare, le dau din nou un rost pe lume.

Pe când el îmi vorbea cu glas scăzut, fragilii locatari ai încăperii învechite se apropiaseră de noi cu ochii rugători.

— Cum aş putea să îi ajut? am început să mă frământ.

— Deja i-ai bucurat venind până la ei. Acuma au la cine să viseze, spuse însoțitorul cu un zâmbet.

De dincolo de ziduri se auzi acordul unei muzici săltărețe. La despărțirea de cuvintele uitate, omul îmi lămuri nepusa întrebare:

— Am să te duc de-aici în partea-n care bolnavii întremați re-nvață să danseze.

Am ieșit pe culoar, am coborât scara și dintr-un hol cam strâmt am fost poftit în sala galben-pal, unde o fată suplă, înveșmântată-n voaluri, luase de mână niște verbe triste și se rotea cu ele în centrul unei hore de substantive cătrânite*. Se mișcau anevoie și gâfâiau din greu, dar pe măsură ce intra în ele ritmul, se scuturau din amorțeală.

— Cuvintele încep să-și amintească de cum erau odinioară, mă lămuri în șoaptă călăuza. Observi cum se-nviorază din ce în ce mai mult, cum redescoperă prin dans grația pierdută?

Cu ce-nfiorare mă uitam la chipurile lor uimite, la pașii strălucind de energie...

— Ah, de-aș putea vreodată să pun în scris cuvintele să joace astfel! m-am pomenit strigând cu voce tare. Însoțitorul tresări.

— Dar rolul nostru e să le slujim, nu să le fim stăpâni! mă dojeni. Avem aici un înțelept care îți poate explica mai bine cum și ce fel, rosti insul pleșuv, ieșind din nou, pe holul strâmt.

Îmi arată o ușă-n dreapta, iar el se-ntoarce pe terasă.

Un bătrânel mărunț, în straie de monah, scria ca sub dictare la o masă ceea ce îi șoptea fără oprire un prăpădit cu fața scofâlcită. În stânga, alte cinci cuvinte oropsite își așteptau tăcute rândul. Când am rămas în încăpere singur, insul și-a ridicat privirea de pe pagini și s-a uitat la mine gânditor.

— Ce spun cuvintele? I-am întrebat cu-nfrigurare. Și de ce puneți totul pe hârtie?

— Își ușurează sufletul de câte-au pățimit și eu le-aștern pe foi durerea-ntreagă. Amarul scris e ca o coajă care cade, lăsând cuvintele curate pentru a merge mai departe.

— Unde se duc de-aici cei însănătoșiți? I-am cercetat din nou, cu mintea răscolită.

Nu mi-a răspuns, dar mi-a făcut un semn spre geam și când m-am apropiat, am deslușit afară câteva grupuri de cuvinte cenușii ce coborau încet colina verde ca să ajungă-n poala unui dâmb unde lucea ca aurul un ochi de apă. Din el se aplecă să bea primul ajuns. De cum sorbi, se luminea pe dinăuntru, se ridică în zbor ca o scânteie. La fel se petrecu și cu al doilea, și tot așa până când ceata cenușie se preschimbă treptat în stol de raze.

— Dacă-aș putea să scriu doar cu asemenea cuvinte! am murmurat lipindu-mi fruntea de fereastră.

— Aici greșești, îmi spuse înțeleptul. Nu noi vorbim, ci limba ne vorbește, iar dacă vrei cuvinte ca acelea, nu le conduce tu, ci lasă-te condus... [...]

Am luat-o înainte tremurând. Cum mă văzură la un pas de ele, cuvintele ce coborau colina se opriră, ferindu-se din calea mea, iar cele adunate-n vale, în jurul ochiului de apă, își luară zborul într-o clipă. Am respirat adânc, am mers încă puțin și m-am lungit pe dâmbul moale, cu mâinile sub cap, să privesc cerul. Roiul a zăbovit o vreme-n aer, apoi a coborât, rotindu-se din ce în ce mai jos. La urmă, una câte una, înaripatele au prins să mi se așeze ba pe un braț, ba pe obraz, pe piept, pe glezne. Cum rămăsesem nemișcat să nu le sperii, cuvintele au căpătat curaj, ba chiar au început să se-alinieze pe mine-ntreg, în rânduri de lumină. Eram întins și neted ca foaia de hârtie pe care începuseră să scrie.

Nu mă puteam citi, dar ce splendoare!

Monica Pillat, *Un vis*

*Iornion – ochelari pliabili

*cătrănite – suparate

B.

Pe parcursul anilor care precedaseră explozia și distrugerea insulei civilizate, Robinson se chinase să-l învețe pe Vineri engleza. Metoda lui era simplă. Îi arăta o margaretă și-i spunea:

— Margaretă!

Și Vineri repeta:

— Margaretă.

Și Robinson îi corecta pronunția defectuoasă ori de câte ori era nevoie. Apoi îi arăta un ied, un cuțit, un papagal, o rază de soare, o bucată de brânză, o lupă, un izvor, rostind rar:

— Ied, cuțit, papagal, soare, brânză, lupă, izvor.

Și Vineri repeta după el, până când cuvintele îi ieșeau din gură pronunțate corect.

Când s-a produs catastrofa, Vineri știa deja destulă engleză ca să înțeleagă ordinele pe care i le dădea Robinson și să numească toate obiectele utile ce-i înconjurau. Cu toate acestea, într-o zi, Vineri îi arăta lui Robinson o pată albă care fremăta în iarbă și-i spuse:

— Margaretă.

— Da, răspunse Robinson, este o margaretă.

Dar abia apucă el să rostească acest cuvânt, că margareta dădu din aripi și-și luă zborul.

— Vezi, îi spuse el, ne-am înșelat. Nu era o margaretă, era un fluture.

— Un fluture alb, răspunse Vineri, este o margaretă care zboară.

Înainte de cataclism, atunci când era stăpânul insulei și al lui Vineri, Robinson s-ar fi supărat. L-ar fi silit pe Vineri să recunoască faptul că o floare e o floare și că un fluture e un fluture. Dar acum tăcu și reflectă.

Altă dată, se plimba împreună cu Vineri pe plajă. Era un cer senin, fără nori, dar fiind încă foarte de dimineață, se vedea discul palid al lunii spre asfințit. Vineri, care aduna scoici, îi arăta lui Robinson o pietricică ce forma o pată albă, rotundă pe nisipul neatins și curat. Apoi își îndreptă brațul spre lună și-i spuse lui Robinson:

— Ascultă-mă! Oare luna e piatra cerului sau această pietricică este luna nisipului?

Și izbucni în râs, ca și cum ar fi știut dinainte că Robinson nu putea să răspundă la o asemenea întrebare șugubeață.

Urmă un răstimp de vreme rea. Nori negri se îngrămădiră deasupra insulei și în curând ploaia se porni să răpăie pe acoperișul de frunze, să încrețească suprafața mării cu miliarde de ciuperci mărunte și să coboare în șiroaie de pe stânci. Vineri și Robinson se adăpostiră sub un copac. Vineri ieși pe neașteptate de acolo, în bătaia rafalelor. Își dădu capul pe spate, lăsând ploaia să-i curgă pe față. Pe urmă, se apropie de Robinson.

— Privește, îi spuse, natura e tristă: copacii plâng, stâncile plâng, norii plâng, iar eu plâng împreună cu ele. Oh, oh, oh! Ploaia este marea amărăciune a insulei și a toate câte există...

Robinson începea să înțeleagă. Accepta încetul cu încetul că lucrurile cele mai îndepărtate unele de altele – precum luna și o pietricică, lacrimile și ploaia – puteau să se asemene până la a fi confundate și că vorbele zboară de la un lucru la altul, chiar dacă asta învâlmășește nițel ideile.

Întră cu totul în joc, atunci când Vineri îi explică regulile *Portretului araucan** din cinci trăsături de penel. Bunăoară, Vineri îi spunea:

— Este o mamă ce se leagănă, este un bucătar ce-ți sarează supa, este o oștire ce te ține prizonier, e o dihanie uriașă care se înfurie, urlă și dă din picioare când e vânt, e o piele de șarpe sclipind în soare cu mii de solzi. Ce să fie?

— Este Oceanul! triumfă Robinson.

Și, ca să arate că a înțeles regula jocului, îl cercetă și el pe Vineri la rândul său:

— Este o lână uriașă în care doi oameni stau ascunși ca niște purici, este sprânceana care se încruntă deasupra marelui ochi al mării, este puțin verde pe foarte mult albastru, puțină apă dulce în multă apă sărată, este o navă de-a pururi imobilă, la ancoră. Ce să fie?

— Este insula noastră, Speranța, exclamă Vineri.

Michel Tournier, *Vineri sau viața sălbatică*,
traducere de Radu Sergiu Ruba

**araucan* – caracteristic indienilor din Chile și Argentina

C.

Certificatul de naștere al cuvintelor

Ca în orice poveste pe care o începem cu „a fost odată ca niciodată”, și când spunem povestea cuvintelor putem începe cu „a fost odată”, într-o limbă îndepărtată, un cuvânt care avea o anumită înfățișare (adică o formă), cu ajutorul căreia se denumea un anumit lucru (adică avea un înțeles). După aceea, tot ca în povești, se pot prezenta diversele *întâmplări* de care a avut parte cuvântul respectiv, până a ajuns în limba română [...].

Ne putem imagina istoria, viața unui cuvânt ca pe o călătorie, cu o stație de pornire și una de destinație, care în cazul nostru este limba română. Toate cuvintele, în afară de cele formate pe terenul limbii române, pot fi prezentate din această perspectivă. Chiar și cuvintelor moștenite de română din latină li se poate cerceta istoria îndepărtată. [...] În cazul originii îndepărtate, nu se insistă asupra tuturor problemelor legate de evoluția formei sau a înțelesului cuvintelor, chestiunea se discută ca într-un pliant turistic cu informații sumare. În schimb, în „certificatul de naștere” sunt trecuți nu numai părinții, ci și bunicii sau strămoșii îndepărtați ai unui cuvânt.

„Moartea” cuvintelor

În orice limbă, unele cuvinte folosite se perimează, în decursul secolelor. Referindu-se la ceea ce s-a întâmplat cu lexicul limbii române, Sextil Pușcariu spunea: „Ceea ce e firesc într-o limbă nu e păstrarea, ci uzarea cuvintelor. Motivele îmbătrânirii cuvintelor sunt multiple.”

De ce mor cuvintele?

Motivul general este acela că limba este un fenomen social strâns legat de istoria poporului care o vorbește, ea reflectă schimbările ce se produc în societate. Cel mai rapid, aceste schimbări se fac remarcate în partea cea mai mobilă din structura limbii, adică în vocabular.

Paralel cu pierderea interesului pentru noțiunile învechite, ale căror nume ies treptat din uz, apar mereu noțiuni noi, care trebui denumite. Multe cuvinte mor, așadar, de... bătrânețe, chiar dacă nu sunt foarte „bătrâne” în limbă [...]. Ele dispar din limbă când devin inutile, fiindcă noțiunea pe care o denumesc nu mai este cunoscută. Dicționarele limbii române au numeroase astfel de cuvinte, la care se fac precizări ca „învechit” sau „ieșit din uz”, adevărate „certificate de deces” [...].

Marius Sala, *101 cuvinte moștenite, împrumutate și create*

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Sunt accentuate corect ambele cuvinte din seria:

- a) „călătorie”, „anumită”.
- b) „inutile”, „schimbări”.
- c) „fragili”, „fereastră”.
- d) „originii”, „dihanie”.

2 puncte

2. Conține doar cuvinte derivate seria:

- a) „călătorie”, „bătrânel”.
- b) „însănătoșiți”, „așadar”.
- c) „margaretă”, „poveste”.
- d) „prieteni”, „cuvintele”.

2 puncte

3. Sinonimele contextuale pentru cuvintele subliniate în secvența: „...unele cuvinte folosite se perimează, în decursul secolelor. [...] Motivele îmbătrânirii cuvintelor sunt multiple” se află, în ordine, în seria:

- a) *pierdute, morții.*
- b) *înnoite, uzurii.*
- c) *utilizate, învechirii.*
- d) *uzate, întineririi.*

2 puncte

Scrie, pe foaia de concurs, răspunsurile la cerințele de mai jos.

4. Transcrie o locuțiune din secvența: „Cuvintele de-aici își petrec timpul așteptând să își aducă cineva aminte și de ele, îmi explică însoțitorul. Din când în când mai vine un poet să le asculte cum își deapănă trecutul”, precizând felul acesteia. **2 puncte**

5. Alcătuieste un enunț în care un adjectiv din secvența „am deslușit afară câteva grupuri de cuvinte cenușii ce coborau încet colina verde ca să ajungă-n poala unui dâmb unde lucea ca aurul un ochi de apă.” să fie în cazul dativ. **2 puncte**

6. Scrie valoarea morfologică a verbelor subliniate în secvențele: „Ploaia este marea amărăciune a insulei”; „Cum rămăsese nemișcat să nu le sperii”. **2 puncte**

7. Menționează cazul cuvintelor subliniate în secvențele: „Chiar și cuvintelor moștenite de română din latină li se poate cerceta istoria îndepărtată”; „Este insula noastră, Speranța, exclamă”. **2 puncte**

8. Construiește un enunț despre lectură, în care verbul la infinitiv „a scrie” să aibă funcție sintactică de atribut. **2 puncte**

9. Precizează funcția sintactică a cuvintelor subliniate în secvența: „După aceea, tot ca în povești, se pot prezenta diversele întâmplări de care a avut parte cuvântul respectiv, până a ajuns în limba română”. **2 puncte**

10. Rescrie corect următorul enunț: *Lui Vineri îi plăcea mult fluturii albi de pe micul deal a insulei.* **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrie, pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos.

1. Prezintă, în 50-70 de cuvinte, un element de conținut comun celor trei texte-suport, valorificând câte o secvență din fiecare text. **6 puncte**

2. Explică, în 30-50 de cuvinte, în ce constă procesul de recuperare a cuvintelor, menționat în textul A. **6 puncte**

3. Interpretează o figură de stil, identificată în secvența următoare, selectată din textul B: „Privește, îi spuse, natura e tristă: copacii plâng, stâncile plâng, norii plâng, iar eu plâng împreună cu ele. **6 puncte**

4. Precizează o trăsătură morală a lui Vineri, personajul din textul B, numind mijlocul de caracterizare prin care se evidențiază trăsătura, ilustrând-o cu o secvență relevantă. **6 puncte**

5. Comentează, în minimum 50 de cuvinte, evoluția relației dintre Robinson și Vineri, așa cum reiese din textul B, având în vedere schimbarea de perspectivă a lui Robinson asupra limbajului. **8 puncte**

6. Care este opinia ta despre afirmația înțeleptului din textul A: „Nu noi vorbim, ci limba ne vorbește”? Justifică-ți răspunsul, în minimum 50 de cuvinte. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

30 de puncte

Imaginează-ți că ești un lexicograf (specialist în cuvinte) care vizitează „azilul cuvintelor uitate” din textul A. Acolo, întâlnești un cuvânt „pe moarte”, dar care refuză să dispară pentru că poartă în sine o amintire dragă lui Robinson.

Scrie un text narativ, de minimum 200 de cuvinte, în care să prezinți întâmplarea, precum și soluția găsită pentru salvarea cuvântului. În redactarea textului, vei integra o secvență descriptivă, de minimum 60 de cuvinte, și o secvență dialogată, de patru-șase replici.

Vei primi **20 de puncte** pentru conținutul compunerii și **10 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 200 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.